

BETERE PRESTATIES MET MINDER SUIKER EN ZETMEEL

Je rijdt regelmatig een rondje buiten met je paard, je traint soms in de rijbaan en je doet af en toe aan een wedstrijd mee. Het paard heeft energie nodig om dit werk te kunnen doen, maar je hebt geen zin in een stuiterende tijdbom. Of je hebt een paard dat overgevoelig is voor suiker en zetmeel, maar je wilt hem toch alle benodigde voedingsstoffen bieden. Wat moet je voeren?

Granen vormen van oudsher de basis van krachtvoer voor paarden. Ze zitten vol zetmeel, dat in het lichaam wordt omgezet in suiker. Dat levert energie op die nodig is als een paard veel werk doet. Als je recreatief rijdt of ment of aan wedstrijden meedoet in de basissport, wil je graag dat je paard dat goed kan volhouden. Maar je hebt er niets aan als hij door een overdosis aan energie niet te hanteren is.

Ruwvoer, dat de basis vormt voor ieder rantsoen, bevat ook energie en bouwstoffen. Maar die gehalten zijn vaak zo laag dat een paard er echt niet genoeg aan heeft als je hem ook wilt berijden. En al zou het wel energierijk genoeg zijn, dan wil je alsnog de vitaminen en mineralen aanvullen voor een goede gezondheid.

Er komt steeds meer aandacht voor de rol van suiker en zetmeel in de voeding van paarden. Een overmaat daaraan kan tot tal van gezondheidsproblemen leiden. Veel paarden reageren overgevoelig. Dat kan variëren van humeurig gedrag tot dunne mest, koliekverschijnselen of zelfs hoefbevangenheid. Er zijn ook paarden met aandoeningen als EMS, insulineresistentie of andere spijsverteringsproblemen, die een suikerarm dieet hebben.

HEET WORDT NIET HETER

Het is fijn als een paard voldoende energie heeft om zijn werk aan te kunnen. Maar heet hoeft niet heter. Zeker niet als je een jonkie aan het inrijden bent. Voor de Haflinger Elmo past Pavo Nature's Best daarom het beste in het rantsoen. Haar andere Haflinger is inmiddels 28 jaar en krijgt seniorenvoeding. Maar daarvoor gaf Marije van Beek hem ook Pavo Nature's Best. "Dat beviel prima, vandaar dat ik er mee ben doorgegaan toen Elmo bij ons kwam." Deze vijfjarige ruïn is van het levendige soort. Marije wil graag dat hij alles binnen krijgt wat hij nodig heeft voor zijn gezondheid, maar nog meer energie hoeft niet. "Ik rijd nu zo'n drie keer per week een half uur, dus hij heeft niet veel nodig aan krachtvoer. Wij geven altijd erg veel ruwvoer. Hij krijgt een handje Nature's Best en als hij heeft gewerkt twee handjes. Maar als ik meer met hem ga doen, krijgt hij extra." Marije woont aan de rand van de Veluwe. "Ik ben van het type lol met je knol. Vooral recreatieruiter dus. Ik ben een paar keer als groom mee geweest naar een endurancewedstrijd, misschien ga ik met Elmo zelf ook wel eens een korte klasse proberen. Of TREC, of een dressuurwedstrijdje. Ik ben nog aan het ontdekken wat ik allemaal leuk vind om met hem te doen."

DRAMATISCH De vraag naar krachtvoer met een laag suiker- en zetmeelgehalte neemt toe. Er worden door de wetenschap steeds meer ontdekkingen gedaan op gebied van paardenvoeding in relatie tot gezondheid. En de jarenlange monitoring van ruwvoermonsters uit Nederland wijst onder andere uit dat het gehalte aan eiwit dramatisch aan het dalen is. Tekorten hieraan hebben effect op de spiergezondheid. Reden voor Pavo om de receptuur van de populaire muesli Nature's Best tegen het licht te houden. Voedingsdeskundige Rob Krabbenborg: "Granen, die van nature eigenlijk helemaal niet in het dieet van een paard voorkomen, zitten vol zetmeel. Wij wilden naar een product met andere, betere ruwvoerachtige grondstoffen, waardoor we het aandeel graan nog meer kunnen verlagen en daarmee het zetmeelgehalte naar beneden brengen. Maar we wilden de tekorten die ontstaan door het steeds armere ruwvoer wel opvangen. Dat is gelukt. We zitten nu op slechts twee procent suiker en maar zestien procent zetmeel."

KOEIENGRAS Als je de granen eruit haalt, moet je er wel iets anders in stoppen. Dat is timothee geworden, een tamelijk onbekende grassoort die paarden heerlijk vinden, weinig van de voedingssuiker fructaan bevat en erg gezonde vezels levert. Timothee wordt in Nederland nauwelijks verbouwd. Productiegras bestaat hier hoofdzakelijk uit Engels raaigras, dat een belangrijke eiwitbron is voor de melkproductie van koeien, maar voor paarden veel te rijk is. Om aan voldoende timothee voor hun muesli te komen, heeft Pavo vorig jaar in Zeeland tweehonderd hectare van dit gras laten verbouwen. In tegenstelling tot luzerne is de timothee niet gemalen, zodat de structuur behouden blijft. Daardoor wordt kauwen gestimuleerd, wat weer zorgt voor een betere speekselproductie. Dat is nodig voor een goede vertering en het voorkomen

EEN SOORT VOOR ALLE PAARDEN

De twaalfjarige Paintmerrie Glow Amazing Buzzs van Susan Romkes heeft de genetische aandoening PSSM. Daardoor is een suiker- en zetmeelarm dieet nodig. Het gaat geweldig met de merrie, nu ze een rantsoen van veel energiearm hooi, speciaal voor haar geselecteerde supplementen en Pavo Nature's Best muesli krijgt.

PSSM is een niet zo bekende, erfelijke spierziekte, waarbij de opslag van voedings-suikers in de spieren is verstoord. Door ophoping en aanmaak van suikers raken paarden met deze aandoening snel ernstig spierbevangen. Bij Buzzs, zoals ze wordt genoemd, was de eerste aanval zo hevig dat ze het bijna met de dood moest bekopen. "De CPK-waarde mag niet boven de 500 zijn, die was bij haar over de 12000", vertelt Susan. Gras, dat veel suiker bevat, is uit den boze voor Buzzs. "Ze krijgt alleen arm hooi. En voor de vitamines en mineralen gaf ik een muesli zonder granen. Maar daar deed ze het toch niet zo goed op. In overleg met onze dierenarts zijn we overstapt op Pavo Nature's Best. Daar krijgt ze maar heel weinig van, maar het gaat echt boven verwachting. We laten iedere drie maanden haar bloed testen en de CPK-waarde zit nu ver onder de 500." Susan doet aan alle takken van westernsport, behalve reining. Ze is met Buzzs zelfs Nederlands kampioen in de halterklasse geworden. Een emotionele ervaring, met een paard dat er bijna niet meer was geweest. Dat de samenstelling van Pavo Nature's Best gaat veranderen vond Susan aanvaardbaar griezelig. "Het gaat zo goed met Buzzs. Verandering in het rantsoen is met zo'n aandoening altijd eng. Maar nu ik hoor dat het zetmeelgehalte nog meer omlaag gaat en granen worden vervangen door timothee ben ik enthousiast. Het fijne van deze muesli is dat mijn andere paarden het er ook goed op doen, dus ik hoef maar één soort in huis te halen. Bovendien is het een betaalbare oplossing."

van maagzweren. De vezelrijke massa is gunstig voor paarden met gevoelige darmen.

LIJNZAAD VOOR GLANS Lijnzaad wordt vaak aan paarden gegeven voor het verbeteren van de darmwerking. Het zorgt bovendien voor een glanzende vacht. Om de verteerbaarheid te bevorderen en het schadelijke blauwzuur in de schil te verwijderen is het noodzakelijk het te koken. Daarvan worden de zaadjes slijmerig, wat een kleverige smeerboel oplevert. In Nature's Best zijn geëxtrudeerde lijnzaadkorrels toegevoegd, zodat alle voordelen behouden blijven, maar je niet te maken hebt met de nadelen. Het nieuwe recept bevat geen tarwe of gerst, maar is niet volledig granenvrij. Het bevat vijftien procent spelt, een oergraan met een laag zetmeelgehalte, dat veel vliezen bevat. Dat is gunstig voor paarden die dergelijke vezels nodig hebben voor een gezonde darmwerking.

Uit de jaarlijkse ruwvoermonitoring blijkt dat het aandeel ijzer is toegenomen, maar dat zink, koper en mangaan onder druk staan. Veel ernstiger is de daling in het gehalte selenium. Dat is voor paarden een onmisbaar sporelement, dat een rol speelt bij de afweer en het gezond houden van lichaamscellen.

Pavo